

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalium Et Provincialium Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

De gestis post sublatum Licinium, & imperio regis Constantini, & de pace
ecclesiarum Dei. Capvt I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

dedidit. Cum igitur æquissimus iuxta ac religiosissimus imperator viuum cepisset, humaniter admodum illum tractavit, nec occidit, sed quietum & otiosum Theſſalonicam habitare iussit. Ille aliquamdiu sese continere videbatur: sed non ita multo post barbaris quibusdam conuocatis, vna cum ipsis instaurare bellum, & cladem acceptam rependere meditabatur. Hoc cum resciuisset fidelissimus imperator, tolli illum Deo inuisum e medio iussit. atque ita Christi & ferui eius opera sublati ille tyrannus est.

ἐαυτὸν. ζῶντα οὐκ συλλαβῶν ὁ Ἰππε-
κίσετος ἢ βίσεβεσετος βασιλεὺς, Φι-
λανθοσπώετα, καὶ κίενει μὲν οὐδα-
μῶς, οἰκῆν δὲ πρὸ Θεσσαλονίκου
πρεσβυτέρῳ ἡσυχάζοντα. ὁ δὲ πρὸς
ὀλίγον χρόνον ἡσυχάζειν ἐδουκί· μὲν
δὲ ταῦτα βαρβάρους ἵνας πρεσβε-
λουόμενος, καὶ σὺν αὐτοῖς διασκευο-
μένος, ἀναμάχεσθαι πρὸς ἡτταν ἐσπού-
δαζε. τῆστο γνοὺς βασιλεὺς ὁ πιστά-
τος, ἀναιρεθῆναι Θ Θεομοσῆ ἐκέλευ-
σε· καὶ ἀνήρεθον * ὁ τῆ Χριστοῦ καὶ τῆ
αὐτῆ Θεοπικτοῦ τυράννος.

LIBER SECVNDVS.

De gestis post sublatum Lici-
nium, & imperio regis Con-
stantini, & de pace ec-
clesiarum Dei.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Περὶ τῆς μὲν πρὸς ἀμείρεσην Ἐσθεβοῦς
Λικινίου, καὶ αὐτοκρατορίας Ἐβα-
σιλέως Κωνσταντίνου, καὶ εἰρήνης
τῆς τῆς Θεοῦ ἐκκλησιῶν.

CAPVT I.

ΚΕΦΑΛ. α'.

CONSTANTINVS itaq; re-
Crum potitus per prudentiam
sibi a Deo datam, & summus im-
perator declaratus, res Christia-
norum in dies magis ac magis
augere omni studio contende-
bat. Idque variis modis præsta-
bat, igneam habens fidem, &
innatam in Deum vniuersorum
fidissimam pietatem: & tota sub
cælo ecclesia alta pace fruebatur.
Audiamus sane quid hic dicat
pulcherrimus ecclesiastici fundi
arator, ille veri studiosissimus
Eusebius celeberrimi Pamphili.
Licinius, inquit, persimilem cum
impiis tyrannis viam secutus, ad
persimile etiam cum iisdem ca-
lamitatis præcipitium non sine
τυράννοις τῆς ἀσεβείας μετελθὼν ὁδὸν, ὅππῃ Θ ἴσων αὐτοῖς ἐνόηκας πει-

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ πό-
κνω πάντων γρηόμορος ἔκρατης,
διὰ τῆς ἐκ Θεοῦ δοθείσης αἰσθῆ * σεν ἀρ-
σεως, αὐτοκράτωρ βασιλεὺς ἀναδ-
χθεις, τὰ χριστιανῶν αὐξάνειν ἐσπού-
μαλλον ἢ μάλλον ἐσπούδαζεν. ἐπὶ
τε τῆστο διαφόροις τοῖς ἔργοις, ἐμπυ-
ρον ἔχων πῆστιν, καὶ ἐμφύτον πρὸς εἰς
Θ τῆς ὅλων Θεοῦ πιστάτων βίσε-
βειαν καὶ πρὸς πᾶσα ἡ ἐπὶ Θ οὐρανὸν
ἐκκλησία ἐν βαθείᾳ εἰρήνῃ. ἀνωσω-
μῶν δὲ πῆ ἐν ταῦτα λέγει καὶ ὁ δροσῆρ
ὁ * κάλλιστος τῆς ἐκκλησιαστικῆς γεωρ-
γίας, ὁ Φιλαληθίστατ Θ Εὐσεβί Θ ὁ
τῆς παμφήμου Παμφίλου. ὁ μὲν οὐκ
Λικίνιος, φησὶ, πρὸς ὁμοίαν τοῖς ἀσθεβοῦς
τυράννοις τῆς ἀσεβείας μετελθὼν ὁδὸν, ὅππῃ Θ ἴσων αὐτοῖς ἐνόηκας πει-

ANNO
CHRISTI
325.

ἠέχθη κρημόν. ἀλλ' οὗτος μὲν ταύ-
 τη θεοσεβείας ἐκείνο· ὁ δὲ ζῆρῆ
 πῆσι τῆ θεοσεβείας ἐκπέριον μέγιστος,
 νικητὴς, Αὐγούστος Κωνσταντῖνος αὐ-
 παδὶ Κεῖσσο βασιλεῖ θεοφιλεστά-
 τω κτὶ πάντων τῶ πατρὶ ὁμοιοτάτω,
 ἢ οἰκίαν ἐφ' ἑαυτὸν ἀπελάμβανε, καὶ μὴ
 ἑωυτοῦ τῶν Ρωμαίων κτὶ τὸ πα-
 λαῖον ἀφ' ἑαυτὸν ἀφ' ἑαυτοῦ, τὴν ἀπ' αὐ-
 γουστῶς ἡλίου πᾶσαι ἑξὺ κλιον καθ'
 ἐκάπερα τῆς οἰκουμένης, ἀρκίῃ τε
 ὁμοῦ καὶ μεσημβρείου, εἰς ἕξ ἡμέρας δυ-
 ομῆρας ἡμέρας ἑσπέρων ἀφ' ἑαυτοῦ ἀφ' ἑαυ-
 τῶν εἰρῶν. ἀφ' ἡρεῖτο δὲ οὐδ' ἄλλ' ἀφ' ἑαυ-
 τῶν πᾶν θεῶν τῶν πρὶν αὐτοῖς περὶ
 τῶν λαμπερῶν δὲ ἐπέλθω καὶ πανη-
 γυρμακῶς ἑορτῶν ἡμέρας. ἠὲ δὲ φω-
 τὸς ἔμπλεα τὰ πάντα καὶ μεδιώσι
 παροσώποις, ὁμμασί τε φαιδροῖς, οἱ
 πρὶν κατηφῆς, ἀλλήλους ἔβλεπον.
 ἑαυτῶν δὲ αὐτοῖς καὶ ἕμνοι κτὶ πόλιν
 ὁμοῦ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ βασιλεῖα θεόν, καὶ
 τὸ τοῦτου γνήσιον πᾶσα Χριστὸν παρο-
 σῶσαι πάντων, ὅτι δὴ τῶτο ἐδιδάχθησαν,
 ἐξ ἑαυτοῦ, καὶ ἐπειτα ἕως ἑσπέρῃ βα-
 σιλεῖα ἅμα πᾶσι θεοφιλεῖσι βίφη-
 μου. κακῶν δὲ ἀμνηστία παλαμῶν
 ἠὲ, καὶ λήθη πάσης δυοσεβείας· τῶν
 δὲ ἀγαθῶν ἀπόλαυσις, καὶ παροσῶπι
 μελλοντῶν παροσῶπια. ἠπλωντῶ οὐ
 κτὶ πάντα τόπον τῆς τῆ νικητῆ βασι-
 λέως φιλαδελφίας ἔμπλεοι δια-
 τάξεις, νόμοι τε μεγαλοδωρεῶς καὶ
 ἀλλήλοις δωρεῶν γνωρίσματ' ἔχον-
 τες. οὕτω δὴ παροσῶπια τυραννίδ' ἐ-
 κκαταρδίσης, μόνοις ἐφυλάθητο
 τὰ τῆς παροσῶπια βασιλείας βέ-
 βημά τε καὶ ἀνεπίφθονα Κωνσταντῖ-

causa ruit. Atqui iste hoc modo
 tandem percussus & profligatus
 occubuit: Constantinus autem
 maximus, victor, Augustus, om-
 ni genere pietatis ornatus, vna
 cū filio Crispo imperatore Deo
 carissimo, & patris rebus in om-
 nibus simillimo, orientē in suam
 redegit potestatem, atque Ro-
 manorum imperium, sicut iam
 olim erat, in vnum redegit, & re-
 gnum vniuersum a sole oriente
 vndique ad extremas occiden-
 tis oras, & ad alteras vtrasque
 mundi plagas, Boream pariter
 & meridiem cum tranquilla pa-
 ce obtinuit: proinde merus ma-
 lorū quibus antea premebantur,
 tum ex hominum vita profusus
 sublatu fuit. Tunc frequentes
 conuentus acti, tum festi dies ce-
 lebrati, tunc omnia lætitia red-
 undarunt. Tunc qui ante demif-
 sa & contracta fronte erant, hil-
 lari vultu & lato oculorum ob-
 tutu se mutuo aspexerunt. Tunc
 choreis, tum hymnis tam per
 singulas ciuitates, quam per a-
 gros, primum omnium regem eius
 Iesum Christum (hoc enim edo-
 cti erant) prædicauerunt: deinde
 pium imperatorem ac liberos
 Deo in primis caros laudibus
 extulerunt. Tunc veterum nul-
 la recordatio malorum, tunc
 omnis impietatis obliuio, tunc
 suauis præsentium bonorum v-
 sus & oblectatio, tunc iucunda
 futurorum expectatio: tunc den-
 que non decreta solum impe-
 ratoris, victoris illustrissimi, ple-
 na humanitatis & clementiæ,
 verum etiam leges, eximia mag-
 nificentiæ illius & veræ pieta-
 tis indicia complectentes, in locis
 quibusque diuulgatæ. Sic er-
 go pestifera totius tyrannidis labe
 purgata, deletaque, Constanti-
 nus

οὐ πει-
 ς, Φι-
 οὐδα-
 ονίλιω
 πωτος
 κει· μτ'
 εσοκα-
 σκεπί-
 εσσού-
 πύστα-
 κέλυ-
 κη τῆ
 ΟΣ.
 ἀπεόσι
 β-
 ῶν
 π-
 κρπῆς,
 στωάρ.
 ἀνάδ-
 εν εἰσεῖ-
 εν. ἐπί-
 ἐμπ-
 πῶ εἰς
 ὠσε-
 οῦρμον
 ἐκουσ-
 ζροπῆ
 ἰς γεωρ-
 ἐβ-
 ἠρ οὐ
 ἰς ἀδ-
 ς πει-

tinus solum & liberi, imperii ad ipsos iure pertinentis gubernacula, auctoritate & praesidio firma, invidiae ac metus expertia deinceps possederunt. Hactenus veterum ecclesiasticorum scriptorum fide dignissimus Eusebius Pamphili: qui summa contentione enitens, tum exquirens singula, & ex his quae simpliciter se habebant, congruam partium mensuram efficiens, decem integris libris historiam nobis ecclesiasticam perfectam reliquit, incipiens ab adventu Domini, desinens autem in haec tempora, non sine labore. Quomodo enim aliter fieri poterat ab eo qui tantam curam susceperat, ut talis collectionis harmoniam nobis conferuaret? imo vero, ut paulo ante dixi, summum studium & ineffabilem laboris copiam ad id contulerat. Nemo autem aestimet virum hunc ex his quae de illo fama circumferuntur, quasi Arii blasphemiae consenserit; sed credat, si quae protulit aut scripsit, Arii dogma tantillum subolentia, ea non ex impio illius sensu protulisse vnquam aut scripsisse, sed ex minus curiosa parumque sollicita simplicitate: ut ipse in libro apologetico, quem ad orthodoxos omnes episcopos misit, plenius ista probauit. Vera autem dicere hominem coniciet quicumque prudens considerat quo tempore ille vixit; & ex illo credat, quod nondum ea quae sunt Arii, illo tempore audita vsquam fuerunt. Demonstrabunt vero idem ipsius in Synodo Nicæna contra impietatem Arii pro apostolica & orthodoxa fide certamina. Sed ad ecclesiasticae historiae ordinem reuertamur. Cum igitur per vniuersum orbem ecclesia Christi saluatoris nostri

νω κη τοῖς τούτου πιστοῖ. ποσῶν τὰ ὅτι
 δεξαμένων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων
 αξιοπιστάτος Εὐσέβιος ὁ τῆς Γαμφί-
 λου, πλείστοις ὅσοις ἀγῶνας δέμνος, κη
 διεβληθησάμνος, κη τῆ ἀπλῶς ἐργόντων
 τῶν δὲ αὐτοῦ ποιησάμνος, κη δέκα
 τόμοις ὅλοις τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν
 ἰστορίας ἀκριβῶς κατέλειπεν. δε-
 ξάμνος μὲν δὲ τῆς τῆς κυρίου ᾠ-
 οισίας, πληροῦσας δὲ εἰς τοὺς δὲ τῶν
 χρόνοις, ἐκ δὲ τῶν πῶς γὰρ οἶόν τε
 τῶν ποσῶν τῶν αἰαδὲξάμνον φρονή-
 δα τῆς διασωσασαυ τῆς ποιᾶς δὲ συλλο-
 γῆς τῶν ἀρμονίῶν; ἀλλ' ὡς δεξίως
 ἐφίλω, πολλῶν εἰσενεκάμνον τῶν
 αὐτοῦ καὶ πλοῦτον ἀφάτων πόνου.
 ἀλλὰ μηδεὶς αἰέτω τῶν δὲ δὲ τῆς
 πῶς αὐτῶν Ἰππεφμισμένων, ὡς τῆς
 Αρείου βλασφημίας ποτὲ ἡ πεφρο-
 νήκει. ἀλλὰ πεπίδω, ὡς εἰ καὶ πῶς
 ἐλάλησεν ἡ ἐγραφε, μικρὸν ἡ τῆς
 Αρείου ὑπονοούμνος, οὐ μὲν κη τῶν
 ἀσεβῆ ἐκείνου ἐννοίῳ, ἀλλ' ὅτι ἀπῆ-
 ρου ἀπλότως, καθὼς κη αὐτὸς ἐπὶ τῶν
 δόξολογικῶν, * ὡς διεπέμψατο πῶς
 τῶ τῆς ὀρθοδόξων Ἰπισκόπων κοινόν,
 μὲν πῶς μῶνος, τῶν τῶν ἐπληροφόρησε.
 Ἐδληθῆεν ἡ ἀνδρα ὑπολάβοι πῶς
 ἡς ἡ φρονῶν, ὅποτε σῶν ἐστὶ, κη ὅτι ἐκεί-
 νου πεπιδῶμαι μήπω τὸτε ποῦ ποτε τὰ
 Αρείου ἀκουσθούμνος. δεξίς ἡ τὰ ἐπὶ
 τῆς σῶν ὁδῶ τῆς κη τῶν Νικαίων ἀπὸ
 ἡγωνισμένα κη τῆς ἀσεβείας Αρείου ὑπῆρ-
 τῆς δόξολογικῆς κη ὀρθοδόξου πίστεως. ἀλλ'
 Ἰππὶ τῶν ἀκολουθῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς
 ἰστορίας ἐπαναίμνον. τῆς οὐκ αἰὰ τῶν οἰ-
 κονομῶν ἐκκλησίας Χριστοῦ τῆς σῶν τῆς

ANNO
CHRISTI
340.

ANNO CHRISTI 345.

ρος ημῶν εἰρηνίω βασιλεῖαν ἐχούσης, πρυτανολογίας αὐτῆς πύλης ἀπὸ τῆς παμβασιλείας θεοῦ, διὰ τῆς δευτέρας αἰῶνος Κωνσταντίνου, καὶ τῆς αἰῶνος παίδων, μὲν τὸ μάρτυριον τῆς δευτέρας Πέτρου τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας ἐπισκόπου γρηγορίου, τελειωθέντος αἰῶνος ἐν αὐτῷ τῷ μάρτυριῳ, ἔτι τῆς ἀθλήσεως ἀφάρτου ἐφάνον ἀναδησαμῆρου, χηρῶν ἢ ἐκείσε ἐκκλησία ἐνιαυτὸν ἕνα· μὲν δὲ τὸ ἐνιαυτὸν χροτονεῖται εἰς τὸ θεῖον αἰῶνος τῆς ἀγίου μάρτυρος Πέτρου Ἀρχλας, ἀνὴρ σιβαρός καὶ μεγαλοφυῆς, ἀγιόφρον, βλαβεία ὁμοῦ ἔσοφία πλείη ὅση διατρέπων, κατὰ ἡμῶν τὰ παλαιὰ καὶ ἀπλανῶς ἐχρητὰ διηγεῖται συγγραμμάτων ὅς πολλά ἀρακλήτεις ὑπέδειξατο Ἀρειοῖν εἰς τὴν διακονίαν. τοῦτου ὁ ἐπισκόπου μίως πέντε μόνον, ὑποδέχεται τὸ ἱεροσυνῆδες δεχθῆναι τὸ αὐτὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκκλησίας Ἀλέξανδρος, ἀνὴρ ἥμιος ἐν πᾶσι, παντὶ τῷ ἐκκλησίας κλήρω ἔλαω* μεγαλοπρεπῆς, ἀμετάδοτος, βλάλος, ἐπιφάνης, φιλόθεος, φιλόθεσπος, φιλόπιδος, χηρῶν, ὑποσυνῆδες πᾶντας, ἐπὶ ἑξ ἄλλοις ὅς καὶ αὐτὸς κατέσχεσε τὸ Ἀρειοῖν προεσβύτερον ἐπίστα ἑαυτῶ. ἐπὶ τοῦτου τῆς εἰρηνῆς τῆς ἐκκλησιῶν ὅσημέραι ὡς ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον λαμπρευομένης, ἔτι εἰς μίση ὁμοιοῖαν σωσιώσης, ἔτι πῶς ἐπάθλοισ τῆς ἀγίων μάρτυρων πανταχοῦ τῆς σεμνονομήσεως ἐκ ἐνεκῶν ὁ διαβολος τῶν ποσῶν τῶν ἐπιστάτου τῆς ἐκκλησίας λαῶ ἐπὶ τῆ ἐν αὐτῇ πρὸς τὸν θεὸν οὐρανίω θεοκεία ἀξίσην, πάλιν ἐκ τῆς φιλονεικίας τῆς ἐν αὐτῇ παραχρῆ ὑφίσταται.

profunda pace gauderet, quam Deus uniuersorum rex ei parauerat per feruum suum Constantinum, eiusque filios; post diuini Petri martyrium, qui fuit episcopus ecclesie Alexandrinae, & in ipso martyrio fuit consummatus, & incorrupta sui certaminis corona redimitus; vidua remansit ecclesia illa annu vnum: tranfacto autem anno, ordinatur in sede sancti martyris Petri Achilles vir grauis & magnanimus, ac sancte prudens, religio neque pariter ac sapientia plurima ornatus, vt nobis antiqui & omni carentes errore commentarii referunt: qui multa prius exhortatione vsus, suscepit Arium in ordinem diaconorum. Cum autem hic mensibus tantum quinque superuixisset, suscepit sacerdotii principatum ibidem in Alexandria ecclesia Alexander, vir in summo honore ab omni ecclesie clero & populo habitus, magnificus, liberalis, facundus, æquus, Dei amator, amans hominum, pauperum studiosus, bonus & mansuetus erga omnes, si quis alius: qui & ipse Arium proximum sibi presbyterum constituit. Sub hoc cum ecclesiarum pax magis ac magis quotidie reluceret, cum in vnam concordiam conspirarent omnes, & in sanctorum martyrum præmiis vbique locorum gloria rentur: non ferens diabolus tantum fidelissimi ecclesie populi in caelesti erga Deum cultu incrementum, iterum per quamdam ecclesiasticorum contentionem turbas excitat.

